

INFORMATIEBULLETIN ONDERNEMINGEN & LEEFMILIEU

14

DEPOSITBUREAU: BRUSSEL X

DRIEMAANDELIJKS INFORMATIETIJDSCRIFT - JANUARI - FEBRUARI - MAART 2000

EDITORIAAL

Het jaar 2000 hebben we zonder noemenswaardige problemen gehaald.

Bij het lezen van een aantal kranten krijg je bijna de indruk dat sommigen het uitblijven van een enorme millenniumbug betreuren.

Is er dan altijd een ramp nodig om de gewoonten te veranderen?

Te vaak nog wordt pas gereageerd als het kwaad is geschied: als een stookolietank lekt, moet de bodem worden gesaneerd. Bij de opslag van ontvlambare oplosmid-

delen worden de veiligheidsregels niet in acht genomen. Waardoor het gebouw door een brand wordt verwoest. Geurhinder teistert reeds lang de omwonenden die dan ook bij het openbaar onderzoek massaal verzet aantekenen tegen uw aanvraag om een vernieuwing van uw vergunning.

Wij zijn van mening dat preventie en langetermijnacties de beste middelen zijn voor het waarborgen van een gezond leefmilieu en een harmonieuze ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten.

Een van de nieuwe domeinen waarnaar de komende jaren veel aandacht zal uitgaan, zijn de oplosmiddelen. In alle sectoren zal hun gebruik aan banden worden gelegd.

Er moet dus nu reeds worden gedacht aan wijzigingen in ons gedrag: kiezen voor minder schadelijke oplosmiddelen en alternatieve procédés, het gebruik van oplosmiddelen beperken, de gebruikte oplosmiddelen recycleren of terugwinnen. Daarover zullen we het in dit nummer hebben.

Eric SCHAMP
Inspecteur-generaal

Jean-Pierre HANNEQUART
Directeur-generaal

FOCUS

Europese oplosmiddelenrichtlijn

Op 11 maart 1999 heeft de Raad van de Europese Unie de "Richtlijn ter beperking van de emissie van vluchtige organische stoffen (VOS) ten gevolge van het gebruik van organische oplosmiddelen bij bepaalde werkzaamheden en installaties" vastgesteld. De richtlijn is vervolgens op 29 maart 1999 gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen. Elke Lidstaat moet de Richtlijn uiterlijk maart 2001 in de nationale wetgeving hebben opgenomen.

In de Richtlijn zijn emissie-eisen opgenomen voor twintig industriële activiteiten, gaande van drukkerijen, over droogkuisinstallaties en koetswerkbedrijven, tot de vervaardiging van farmaceutische producten.

De VOS-richtlijn neemt als uitgangspunt de jaarlijkse input van oplosmiddelen voor een activiteit. Is die jaarlijkse input hoger dan een bepaalde minimumdrempel, dan valt het bedrijf binnen het toepassings-

veld van de VOS-richtlijn.

De richtlijn bevat emissiegrenswaarden en moedigt de vervanging van oplosmiddelen die schadelijk zijn voor mens of milieu door minder schadelijke producten aan. Vol doen aan de VOS-richtlijn kan op twee manieren:

- het naleven van emissiegrenswaarden;
- het bereiken van dezelfde equivalente emissieafname via elke andere methode (reductie programma)

De richtlijn heeft het ook over het bijhouden van een oplosmiddelenboekhouding. Het doel hiervan is alle stromen aan solventen in de installatie zo volledig mogelijk te kunnen kwantificeren, zodat het inzicht over de emissies in het algemeen en de diffuse emissies in het bijzonder verhoogd wordt.

De VOS-richtlijn zal in voege treden vanaf 1 januari 2002 voor nieuwe installaties en vanaf 30 oktober 2007 voor bestaande situaties.

BIM - Gulledele, 100 - 1200 Brussel -

De administratie voor leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Impact van de VOS-richtlijn op de Brusselse ondernemingen

Tal van door de VOS-richtlijn gereglementeerde activiteiten (richtl.

1999/13/EG) hebben betrekking op ondernemingen die actief zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Betrokken sectoren zijn onder meer droogkuisbedrijven, drukkerijen (alle dragers), de automobielconstructie, het herstellen van voertuigen, het drenken van hout. Andere gebruikswijzen zijn gereguleerd en hebben betrekking op tal van sectoren zoals het reinigen van oppervlakken met behulp van oplosmiddelen.

Per type van activiteit zijn verbruiksdrempels voor oplosmiddelen vastgelegd en de reglementering zal enkel betrekking hebben op de ondernemingen die die drempels overschrijden. Bij de huidige stand van zaken zal de reglementering enkel op de grote ondernemingen betrekking hebben.

We moeten echter aanstippen dat de reglementering steeds van toepassing zal zijn op de droogkuissector, ongeacht de omvang van de ondernemingen. Deze sector heeft echter geanticipeerd op de nieuwe verplichtingen vermits in deze sector reeds een besluit van 6 april 1995 betreffende de exploitatievoorwaarden van toepassing is dat met deze aanbevelingen rekening houdt.

Bovendien kan worden verwacht dat vanaf het einde van de overgangperiode (2007) analoge maatregelen zullen worden genomen voor de middelgrote bedrijven of voor andere sectoren.

Daarom wil het BIM zich samen met de sectoren waarop de VOS-richtlijn van toepassing is over dit probleem buigen, waarbij ook de "oplosmiddelenproblematiek" in zijn geheel wordt benaderd.

Dit moet uitmonden in een aantal preventieve oplossingen (keuze van oplosmiddelen, beter beheer, keuze van oplosmiddelarme procédés), veeleer dan in curatieve "end of pipe"-oplossingen (einde cyclus: zuivering, naverbranding,...).

We herinneren eraan dat elke investering in materieel om de milieuprestaties te verbeteren in aanmerking kan komen voor subsidiëring door

de *Dienst Economische Expansie van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* (02/513.97.00)

De strijd tegen de uitstoot van vluchtige organische koolwaterstoffen is noodzakelijk wegens de luchtverontreiniging die deze veroorzaakt en die zich vooral uit in een toename van de hoeveelheid ozon in de lagere luchtlagen. Die ozonvorming is het gevolg van reacties tussen NOx en de vluchtige organische stoffen onder invloed van het zonlicht hetgeen, vooral bij gevoelige personen, aanleiding kan geven tot migraine, irritatie van de ogen en de keel, hoesten en longaandoeningen. De beste manier om die ozonvorming tegen te gaan is de uitstoot van vluchtige organische stoffen (VOS) te beperken.

Statische transformatoren en PCB's ...

Het ministerieel besluit van 20 december 1999 tot vaststelling van een gewestelijk plan

voor de verwijdering en de reiniging van PCB's en PCT's is op 31 december 1999 in het Belgisch Staatsblad verschenen. De Minister van Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft daarmee besloten dat alle PCB/PCT-houdende apparaten moeten worden verwijderd tegen 31/12/2000 voor de oude toestellen en tegen uiterlijk 31 december 2005 voor de recentere exemplaren.

In de milieuvergunning kunnen striktere termijnen worden opgelegd en kunnen er, onder bepaalde voorwaarden, zoals bepaald in artikel 3 van het besluit, afwijkingen worden toegestaan.

Vergeet we daarbij niet de verplichte opstelling van een inventaris voor 15 mei 2000.

Voor de afwijkingen: Afdeling Planificatie en Vergunningen, tel.: 02/775.75.30

Voor de inventaris: Cel Afval, tel.: 02/775.76.99

Zie ook: Bulletin Ondernemingen en Leefmilieu nr. 12 "Het aftellen is begonnen voor de transformatoren die PCB's bevatten" en "PCB's : volg de draad".

TIPS OVER OPLOSMIDDELEN

Oplosmiddelen voor vormvervaardiging flexodruk

Traditioneel wordt voor de vervaardiging van flexo fotopoly-

meerplaten een oplosmiddelmengsel gebruikt van perchloorethyleen en butanol. Het gebruik van dit oplosmiddelmengsel gaat echter gepaard met een aantal problemen zoals risico's voor de gezondheid van de werknemers, milieuhinder, emissie- en lozingsvoorwaarden. Om die problemen te voorkomen, bestaan er op de markt goed bruikbare alternatieven: Flex-Light Solvit, Nylosolv II, Flexosol, Intersol, ...

Deze middelen bevatten geen gechloreerde koolwaterstoffen zoals perchloorethyleen maar bestaan uit koolwaterstoffen, koolwaterstof/alcohol-mengsels of alcohol/ester-mengsels.

Bestaande machines kunnen eenvoudig worden aangepast aan het gebruik van de meeste van die middelen waardoor de omschakeling snel en economisch kan gebeuren.

De *gebruikte* oplosmiddelen bevatten tussen de 5 à 10 % aan polluenten (polymeer) en kunnen maximaal worden teruggewonnen via een vacuümdistillatie. Het gedistilleerde oplosmiddel kan na analyse en optimalisatie terug als nieuw product in de flexografie gebruikt worden. Het compacte residu is hoogcalorisch en kan naar een verbrandingsoven afgevoerd worden.

Inlichtingen:

BIM, departement Interface tel.: 02/775.75.81

Informatiebulletin Ondernemingen & Leefmilieu - nr 14, januari-februari-maart 2000

Driemaandelijkse informatietijdschrift - Op gerecycleerd papier gedrukt

Verant. uitgevers: E. Schamp en J-P. Hannequart

Red.: Afdeling «Planificatie en Vergunningen»

Lay-out: BIM

Papier besparen? Abonneer u via mail! Gelieve uw gegevens op het hieronder vermelde e-mailadres door te geven. Ideeën, suggesties, inlichtingen?

Neem contact op met het

BIM - Afdeling «Planificatie en Vergunningen» - tel.: 02/775.75.31

Gulledelle 100 - 1200 Brussel

E-mail: technoclean@ibgebim.be

Recycleerders voor oplosmiddelen: koetswerkbedrijven, drukkerijen enz.

Waarom oplosmiddelen verwijderen (tegen een hoge prijs bij een erkende ophaler) als het mogelijk is ze in uw bedrijf opnieuw te gebruiken. Er zijn enkele betrouwbare apparaten op de markt. Gelet op de aankoopprijs van het toestel en de prijs van de oplosmiddelen in vergelijking met de verwerkingskosten, kan het toestel worden afgeschreven over een periode van 2 tot 3 jaar en nadien nog zeer rendabel zijn.

De werking is zeer eenvoudig en geschiedt in twee fasen. Het oplosmiddel verdampt eerst in een **koker**, waarna de dampen in een **condensator** opnieuw in een vloeistof worden omgezet. Aan het eind van de cyclus heeft men opnieuw een zuiver oplosmiddel dat in een wasfontein kan worden gebruikt. Het is ook mo-

gelijk oplosmiddelen te recyclen die gebruikt zijn bij het reinigen van de recipiënten die drukinkten of, in koetswerkbedrijven, spuitmateriaal in de voorbereidingszone hebben bevat.

De volledige cyclus neemt ongeveer 4 uur in beslag voor een kleine inrichting (12 liter). Manuele tussenkomst is enkel nodig aan het begin, voor het vullen van de koker, en aan het eind, voor het recupereren van de oplosmiddelen. Na het toestel enkele malen te hebben gebruikt, moeten de resten worden verwijderd. Die moeten, net als de gebruikte oplosmiddelen (ook als u geen recycleerder hebt), worden verwijderd door een in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest erkende ophaler.

Natuurlijk moeten een aantal veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen, aangezien er ontvlambare producten worden verwarmd. Door er grondig rekening mee te houden, beperkt u het risico op ongevallen in aanzienlijke mate.

De eerste etappe omvat de keuze van het type van apparaat in overleg met de constructeur. Die keuze wordt gemaakt in functie van uw gebruik en van het oplosmiddel of de mengeling van oplosmiddelen die u gebruikt. De constructeur zal ook het meest geschikte volume en de werkingstemperatuur van uw recycleerder bepalen. Het merkteken CE, EEx en de eenvormigheidsverklaring waarborgen de betrouwbaarheid van het apparaat.

Via een grondig gesprek met de leverancier kan u ook de beste plek voor het opstellen van het apparaat bepalen en de nodige preventieve veiligheidsmaatregelen nemen. Hij zal u ook leren hoe het toestel te gebruiken en u een gebruiksaanwijzing overhandigen die u het best zeer aandachtig doorneemt.

Er bestaan enkele wettelijke beperkingen. De recycleerders van oplosmiddelen zijn onderworpen aan een milieuvergunning van klasse 2 (rubriek 46) die bij de gemeente moet worden ingediend.

Om een infodossier over deze toestellen te verkrijgen:

BIM - Afdeling Planificatie en Vergunningen - Gulledele 100 - 1200 Brussel - tel.: 02/775.75.31

Verf- en schildersector

Conventionele alkydharsverven bevatten relatief veel koolwaterstoffen. De bekendste milieueffecten van (te veel) koolwaterstoffen in de lucht zijn smog en ozonvorming. Vermindering van koolwaterstoffen in verfproducten kan zowel bereikt worden door:

1. Reductie van oplosmiddelen (high solid verven);
  2. Vervanging door water (watergedragen verven);
- Daarnaast kan de uitstoot van koolwaterstoffen ook worden gereduceerd door het schilderwerk te beperken door verfsystemen met een betere duurzaamheid te kiezen.

Om de uitstoot van organische oplosmiddelen te verminderen ontwikkelt de verfindustrie deze alternatieven voor de conventionele alkydharsverven. Door toepassing van high solid en waterdragende verven kan de verf- en schilderbranche voldoen aan de doelstelling van de *Europese Richtlijn 1999/13/EG betreffende de beperking van de emissie van VOS ten gevolge van het gebruik van organische oplosmiddelen bij bepaalde werkzaamheden en installaties*.

De eerstgenoemde groep, de high solid alkydharsverven, onderscheidt zich van de traditionele alkydharsverven doordat deze verven aanzienlijk minder oplosmiddel bevatten. Het begrip 'high solid' is echter niet steeds duidelijk. Zo zijn er producten op de markt die onder de noemer 'high solid' worden gebracht, maar toch nog ruim 30% oplosmiddel bevatten. Algemeen wordt aangevaard dat van een 'high solid alkyd' kan worden gesproken als het percentage vaste bestanddelen hoger is dan 80% in gewichtsperscentage. Internationaal wordt er in toenemende mate als eis gesteld dat een high solid alkydharsverf maximaal 300 gram oplosmiddel mag bevatten per liter verf.

De eigenschappen van high solid alkydharsverven komen wat betreft elasticiteit, glans, glansbehoud, U.V.-bestendigheid en duurzaamheid in grote lijnen overeen met die van de traditionele alkydharsverven. Ook veel applicatietechnische eigenschappen komen ermee overeen. In onderstaande tabel worden een aantal aandachtspunten vermeld waarvan is aangegeven in welke opzichten high solid alkydharsverven afwijken van de conventionele verven.

Belangrijke aandachtspunten	Relatief verschil t.o.v. conventionele, oplosmiddelrijke alkydharsverf
VOS-emissie	Minder
Droging bij normale omstandigheden	Iets trager
Temperatuur, relatieve vochtigheid bij aanbrengen	Iets gevoeliger
Laagdiktebereik (droog)	Meer

Uit bovenstaande tabel en uit verdere vergelijking van eigenschappen (verwerking, gedroogde verfilm) blijkt dat high solid alkydharsverf in grote lijnen overeenkomt met de conventionele alkydharsverven. Daarmee is high solid alkydverf een product dat de voordelen van conventionele alkydharsverven behoudt, maar toch een belangrijke bijdrage levert aan de VOS-reductiedoelstellingen van de Europese richtlijn.

Inlichtingen:

BIM, departement Interface 02/775.75.81

HEFFINGEN

Gewestelijke heffing op de ingedeelde inrichtingen

De administratie van financiën int jaarlijks de gewestelijke heffing op de inrichtingen onderworpen aan een vergunning van klasse 1 of 2 (voormalige provinciale heffing op de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen). De formulieren worden in de loop van het tweede trimester naar de exploitanten met een milieuvergunning verzonden; deze aangifteformulieren moeten binnen de maand ingevuld, getekend en opgestuurd worden. Na controle en plaatsing op de rol worden de uittreksels van het cahier in de loop van het tweede semester opgestuurd. De heffing moet worden betaald binnen twee maanden na ontvangst van het uittreksel van het cahier.

Het te betalen bedrag varieert in functie van twee parameters: het aantal ingedeelde inrichtingen en de oppervlakte van de vestiging. Wanneer de exploitatie op een enkele rubriek betrekking heeft, bedraagt de heffing 5 000 BEF. Wanneer eenzelfde vergunning betrekking heeft op verscheidene inrichtingen wordt het bedrag verdubbeld.

Als de inrichting zich op een terrein van meer dan 5 are bevindt, varieert de heffing als volgt:

van 5 tot 10 are: 10 000 BEF; meer dan 10 are tot 100 are: 20 000 BEF; meer dan 100 are: 50 000 BEF.

Al die bedragen moeten nog worden geïndexeerd. De geïndexeerde bedragen staan op het aangifteformulier vermeld.

Enkel de inrichtingen die in activiteit zijn, moeten de heffing betalen. Er wordt u bijgevolg aangeraden de betrokken administratie per aangetekende brief op de hoogte te brengen van een eventuele stopzetting van de activiteiten, d.w.z. het gemeentebestuur voor de inrichtingen van klasse 2 en het BIM voor de inrichtingen van klasse 1. U dient tevens een aanvraag in te dienen bij de Fiscale Dienst van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Die dienst kan u een beperking van de heffing toekennen als de inrichting niet gewerkt heeft gedurende een ononderbroken periode van meer dan 6 maanden en wanneer het gaat om land- of tuinbouwbedrijven. De bewijsstukken moeten worden toegevoegd aan de schriftelijke aanvraag om beperking.

Inlichtingen:

Fiscale Dienst van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
tel.: 02/204.14.09 van 14 tot 16 uur of aan hun loketten: CCN, Vooruitgangsstraat 80 – 1030 Brussel van 9u tot 11u30.

Aangifteformulier van de heffing op de lozing van afvalwater

Op 29 maart 1996 heeft de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een ordonnantie aangenomen tot instelling van een heffing op de lozing van afvalwater (B.S. 01/04/1996). Deze ordonnantie stelt vanaf 1 april 1996 op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een jaarlijkse heffing vast op de lozing van water voor huishoudelijk gebruik en voor ander dan huishoudelijk gebruik.

In principe zou u rond deze tijd het aangifteformulier voor de heffing op de lozing van afvalwater (aanslagjaar 2000, aanslagperiode 1/1/99 tot 31/12/99) ontvangen moeten hebben. Het aangifteformulier moet behoorlijk worden ingevuld en opgestuurd vóór 31 maart 2000 naar het BIM, Departement Afvalwaterheffing, Guldelle, 100 - 1200 Brussel.

Indien u problemen ondervindt bij het invullen van het aangifteformulier of wanneer u bijkomende inlichtingen wenst over de ordonnantie omtrent de heffing op het afvalwater, kan u steeds terecht bij Mevr. Dubois 02/775.76.78

INFORMATIECYCLUS

Bij de afbraak van gebouwen kan de verwijdering van een oude transformator of van asbest voor problemen zorgen. Ook de bouwplaatsleiders zoeken naar manieren om hun werkzaamheden beter te beheren. De confederatie Bouw Brussel-Hoofdstad organiseert met het BIM, de Brusselse milieu-administratie, een informatie- en discussieavond over deze onderwerpen.

Wanneer? Op donderdag 25 mei 2000 van 19u tot 21u.

Waar? In de Lombardstraat 42 in 1000 Brussel.

Inschrijvingen: 02/775.75.31

BRUSSELS REPERTORIUM VAN DE MILIEUVRIENDELIJKE TECHNOLOGIEËN EN DIENSTEN OP INTERNET

Sinds enkele jaren publiceren het BIM en de GOMB (Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor Brussel) een repertorium van de Brusselse leveranciers van milieuvriendelijke technologieën en diensten. Dat repertorium is samengesteld op basis van een enquête bij de ondernemingen die in het bijzonder actief zijn rond milieuaangelegenheden of energiebesparing en die minstens één adres in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben.

De informatie wordt geklasseerd per milieuthema (technieken voor de behandeling van water, van lucht, van afval, meetapparatuur, milieudiensten enz.), maar ook per onderneming. Op die manier kan u dus makkelijk een welbepaald toestel vinden en een marktonderzoek doen. Houd echter steeds in het achterhoofd dat enkel de bedrij-

ven die de enquête volledig hebben beantwoord in het repertorium werden opgenomen. De lijst van vermelde ondernemingen is dus niet volledig. Bovendien blijft de informatie die ze ons bezorgen steeds hun verantwoordelijkheid.

Het repertorium zal binnenkort op cd-rom beschikbaar zijn. Het is reeds raadpleegbaar op internet (via de BIM-site "www.ibgebim.be" of via de site van de GOMB "www.sdrb.irisnet.be"). De gegevens zullen worden geactualiseerd door het ECOBRU-loket van de GOMB op basis van de informatie van de leveranciers.

Om uw onderneming in de catalogus op te laten nemen: ECOBRU (c/o GOMB) de heer Simon Staszak tel.: 02/422.52.00, fax: 02/422.51.48